

Katyń 1940

<https://katyn.ipn.gov.pl/kat/miejsca-pamie/pomniki/12369,Budapeszt-Wegry.html>
04.03.2024, 12:32

POMNIKI

Budapeszt, Węgry

Monument znajduje się w Budzie, prawobrzeżnej części miasta, w III Dzielnicy przy Skwerze Męczenników Katynia.

28 marca 2008 r. Rada Miasta Budapesztu – na wniosek konserwatywnego radnego Istvána Tarlósa z partii Fidesz – jednogłośnie przyjęła uchwałę o nadaniu jednemu ze skwerów III Dzielnicy, nieopodal prestiżowego Gimnazjum Arpada, nazwy: „Park Męczenników Katynia” (węg. Katyni mártírok parkja). Rozpoczęto też procedurę konkursową na projekt artystyczny pomnika. Jednym z głównych orędowników jego budowy był ówczesny burmistrz Budapesztu Gabor Demszky. Jako młody opozycjonista był w latach 80. XX w. autorem pierwszej w języku węgierskim książki o Zbrodni Katyńskiej. Na konkurs wpłynęły 64 projekty artystów z Polski, Węgier, Niemiec i Norwegii. Węgiersko – polskie jury, któremu przewodniczył Demszky, wybrało pracę 2 węgierskich artystów: Gézy Szeri-Vargi oraz Zoltána Szeri-Vargi. Pomnik ma formę dużego, wykonanego z czarnego granitu sześcianu z wyciętymi żelaznymi elementami imitującymi drzewa. W środku bryły znajduje się instalacja świetlna. Założenie pomnikowe autorzy opatrzili tytułem: *Zbrodnia w lesie*.

Odsłonięcie pomnika Męczenników Katynia z udziałem prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego planowano na kwiecień 2010 roku, w 70. rocznicę Zbrodni Katyńskiej. Jednakże na skutek katastrofy polskiego samolotu prezydenckiego pod Smoleńskiem do tego nie doszło. Pomnik został uroczystie odsłonięty rok później, 8 kwietnia 2011 r. przez prezydentów Węgier i Polski: Palę Schmitta i Bronisława Komorowskiego. Obecna na uroczystości wdowa po tragicznie zmarłym w Smoleńsku przewodniczącym Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Andrzej Przewoźniku – Jolanta Przewoźnik przypominała, że o postawienie pomnika zabiegał jej mąż. Obok pomnika posadzono dwa Dęby Pamięci upamiętniające węgierskie ofiary Zbrodni: mjr. Aladara Emanuela Korompaya, zamordowanego w Charkowie i Oskara Rudolfa Kühnela, zabitego w Katyniu. Tablice epitafijne przytwierdzone są do Dębów symbolicznie kamiennymi Guzikami Katyńskimi.

Przy Parku Męczenników Katynia znajduje się Gimnazjum Arpada, na ścianie którego w 2008 r. umieszczono tablicę upamiętniającą Zbrodnię Katyńską, z inskrypcją w 3 językach: węgierskim, polskim i angielskim.

Tablica epitafijna, fot. IPN

Tablica epitafijna, fot. IPN

Pamiatkowa tablica, fot. IPN